

Зауважимо, що, на жаль, проаналізований матеріал засвідчує низький рівень культури мовлення працівників судів, що виявлений у недотриманні граматичних, стилістичних, лексичних і пунктуаційних норм літературної мови. Так, ненормативними евіденційними засобами вважаємо, наприклад, такі: « ... у силу положень Закону України «Про Національну поліцію» прийняли рішення про...», «керуючись ст.ст. 368, 374 КПК України, суд, ухвалив: », «визнати винуватим та призначити покарання за ст. 342 ч.2 КК України у виді штрафу у розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян», «Згідно Закону України «Про публічні закупівлі» та ін.

Отже, на матеріалі вироку суду проаналізовано структуру та семантику евіденційних конструкцій, виявлено евіденційні засоби та вказано їхні девіантні форми. Правильне послуговування евіденційними засобами у вироках суду свідчить про високий рівень культури мовлення осіб, які впливають на розвиток мови права загалом.

Список використаних джерел

1. Вирок Богородчанського районного суду Івано-Франківської області від 03 січня 2020 року. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86768216>.

2. Храковский В. С. Эвиденциальность и эпистемическая модальность. *Fourth International School in Linguistic Typology and Anthropology*. (Yerevan, September 21–28, 2005). Moscow, 2005. P. 347–349.

3. Яслик В. Вербалізація евіденції в сучасній українській літературній мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Івано-Франківськ, 2018. 209 с.

Філонова Анна Петрівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Дудко Ірина Володимирівна,

професор кафедри української мови Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат філологічних наук, доцент

ІНВЕКТИВНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ АГРЕСИВНОГО ВЕРБАЛЬНОГО ВПЛИВУ НА АУДИТОРІЮ

Нині в сучасному світі вербальний вплив вважаємо одним із головних складників успішної промови. Адже знання з прагмалінгвістики, вживання певних слів-ключів тільки допоможуть сконцентрувати увагу аудиторії на тих чи тих важливих речах, чітко висловити власну позицію тощо. Впливати на аудиторію влучним словом мають уміти всі, хто працює з людьми, а отже, – від шкільного

вчителя до політичного діяча. Саме у медійному, політичному та юридичному дискурсах найчастіше можна простежити використання маніпулятивних технологій, застосування вербального впливу.

Питання вербального впливу на аудиторію вивчали як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Мовленнєву агресію досліджували такі науковці, як: Ю. Антонян, Н. Волошинович, В. Дем'янков, Г. Завражина, К. Серажим, В. Шаховський та інші. Питання комунікативних стратегій і тактик висвітлено в роботах таких мовознавців, як: Дж. Гумперц, І. Борисов, О. Дмитрук, С. Романюк та інші.

Актуальними нині є дослідження використання інвективної лексики як засобу агресивного вербального впливу на аудиторію.

Найчастіше вербальний вплив, зокрема агресивний, репрезентований у медійному, політичному та юридичному дискурсах. Мовленнєва агресія – це використання мовних засобів з метою вираження ворожості, неприязні, застосування таких мовних манер, що можуть образити людину та її гідність.

Крім вербальних, до засобів впливу на аудиторію відносять також і екстралінгвістичні, що значно підвищують рівень емоційності промови, виступу тощо. До екстралінгвістичних засобів належать: посмішка, неоднозначний погляд, інтонація, жест, тембр тощо.

Бажання втримати увагу аудиторії, максимально вплинути на неї та переконати вимагає від мовця ораторської майстерності, знань та вправного володіння засобами мовного впливу, комунікативних стратегій, що реалізуються у комунікативних тактиках. Наприклад, у політичному дискурсі це питання є дуже важливим, адже більшість політиків звикла безпосередньо впливати на опонентів за допомогою інвективної лексики.

Інквектива – це спосіб існування мовленнєвої агресії, що сприймається в певній соціальній групі як різкий, словесно виражений прояв агресивного ставлення до опонента.

Саме за допомогою інвективної лексики найпростіше вплинути на аудиторію. В. Жельвіс вважає, що у вузькому витлумаченні – це спосіб існування словесної агресії, що сприймається в певній соціальній підгрупі як різкий чи табуйований, а в широкому витлумаченні – будь-який словесно виражений прояв агресивного ставлення до опонента [1, с. 11–13].

За спостереженнями Г. Завражиної, найбрутальніші номінації – обценні та грубо-просторічні лексеми й фразеологізми – трапляються зазвичай у мовленні політиків [2]. У політичному дискурсі агресивний вербальний вплив нерідко може бути прямим і непрямим. Реалізовується такий вплив за допомогою лайливої та негативно забарвленої лексики, жаргонізмів, дисфемізмів, іронії, сарказму тощо. Наприклад: *Не дамо мародерам розграбувати українську землю* (О. Ляшко); *Мафія і «п'ята колона» – не пройнуть* (Ю. Тимошенко); *Всі ви, паразіти, брешете* (О. Ляшко).

В юридичному дискурсі також іноді натрапляємо на інвективну лексику, хоч використання такої, звісно, може негативно позначитися на подальшій, наприклад, кар'єрі, автора відповідного тексту чи промови. Правоохоронець та юрист під час виконання своїх безпосередніх обов'язків виступають у різних комунікативних ролях. Недотримання та порушення ними мовних норм може стати причиною непорозуміння, викликати заперечну реакцію у співрозмовника й негативно позначитися на подальшій кар'єрі. Уміння правильно, ясно й чітко висловити свою думку є складником їхнього іміджу [3, с. 58–59].

Отже, вербальна агресія часто трапляється у медійному, політичному та юридичному дискурсах. За допомогою нею журналісти, політичні діячі та правники впливають на свою аудиторію, з метою досягнення певного комунікативного завдання. Інвективну лексику використовують як один із основних засобів маніпуляцій, агресивного вербального впливу.

Список використаних джерел

1. Жельвис В. И. Поле брани: Сквернословие как социальная проблема в языках и культурах мира. Москва, 2001. 349 с.
2. Завражина Г. В. Мовленнева агресія та засоби її вираження в масмедійному політичному дискурсі України (на матеріалі російськомовної газетної комунікації): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2008. 22 с.
3. Крашеніннікова Т. В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції: Навчальний посібник. Дніпро, 2017. 107 с.

Бугайко Юлія Олексіївна,
аспірант відділу докторантури
та ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

ЛІНГВІСТИЧНА ФІЛОСОФІЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЄКТУВАННЯ ТА ЕКСПЕРТИЗИ ЗАКОНІВ

Аналітичне забезпечення законодавчого процесу має тісний зв'язок з необхідністю посилення методологічного інструментарію правничої науки та практики. Впродовж останніх років методологія права, особливо у сфері законопроектної роботи, наповнилась новими методиками опрацювання нормативно-правових текстів, які застосовуються під час проведення наукової, правової, антикорупційної експертизи, експертизи на відповідність *acquis communautaire*, антидискримінаційної, гендерно-правової, регуляторного впливу, екологічної та інших експертиз законопроектів. Також активно розвиваються методи, пов'язані з комп'ютеризацією пошуку документів у базі законодавства України (наприклад, розділи «термінологія законодавства» та тезаурус «EUROVOC» на офіційному сайті Верховної Ради України дозволяють оперативнo відшукати нормативні визначення юридичних термінів),